

MUNKÁLTATÁS A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET GAZDASÁGI TÁRSASÁGAINÁL

Employment in the economic companies of the Prison Service

A „munka” már évszázadokkal ezelőtt, mint önálló büntetési forma is létezett (pl.: gályarabság, kényszermunka), de a szervezett fogvatartotti munkáltatás előzményei a XVIII. század végére, a XIX. század elejére nyúlnak vissza. A fogvatartottak foglalkoztatása, azon belül is a munkáltatás több jelentős szemponton alapszik, az egyik, hogy a fogvatartott járuljon hozzá a tartási kötelezettségekhez, másrészt, hogy a munkaalapú társadalomba való visszailleszkedésének a reintegráció egyik legfontosabb eszköze. Ezek megvalósulása esetén a büntetés-végrehajtás meg tud felelni annak a társadalmi és kormányzati elvárásnak, hogy valósuljon meg a fogvatartottak teljes foglalkoztatása, ezzel elősegítve a Büntetés-végrehajtási Szervezet önellátóvá és önfenntartóvá válását.

Kulcsszavak: munkáltatás, reintegráció, foglalkoztatás, közfeladat, innováció

“Work” existed centuries ago as a form of punishment (for example: gall-slavery, forced labour), but the antecedents of organized prison labour started at the end of the 18th century and in the beginning of the 19th century. The employment of detainees, including working, is based on a number of important aspects, one of which is the obligation of the prisoner to contribute to the cost of his detention, the other aspect is that the employment of prisoners is one of the important tools for reintegration into the work-based society. If these aspects are realized, prison enforcement can meet the social and governmental expectation of full employment of detainees, thus helping the Prison Service to become self-sufficient and self-sustaining.

Keywords: working, reintegration, employment, public task, innovation

Történeti áttekintés – A távoli múlt

Ezer esztendeje, 1019-ben alapította Szent István a zalavári bencés apátságot, melyet Szent Adorján tiszteletére emeltek. Ezen millennium előtt tiszteleg az idei évben a Büntetés-végrehajtási Szervezet is.

Szent Adorján – a magyar Büntetés-végrehajtási Szervezet védőszentje – Maximianus császár ideje alatt teljesített szolgálatot Nikomédia (a mai törökországi Izmit) városában és időszámításunk szerint 304-ben halt mártírhalált. A bálványimádó császár által bebörtönzött keresztények felügyelőjeként a rabokat faggatta állhatatosságuk okáról, s amikor ők kereszténységükkel magyarázták a boldogan vállalt mártíromságot, Adrianus is kiállt társai elé és vállalta kereszténységét és az azzal járó kivégzést.

A munkáltatás, azaz a munkával történő foglalkoztatás a magyarországi börtönügy történetében nem új keletű dolog. Kezdetekben maga a munka, mint fő büntetési forma jelent meg (pl. kényszermunka), ami a későbbiekben fokozatosan átalakult és a hasznos időtöltéshez, a rehabilitációhoz, valamint a tartalékképzéshez és a neveléshez kapcsolódott.

A munkáltatás szervezetszerű indulása a XVIII. század végére, a XIX. század elejére tehető, mely általában helyi szabályozásokat jelentett, illetve a Magyar Királyság területén, 1816-ban már királyi rendelet szabályozta a munkáltatást, mely állami vagy magánvállalkozások általi működtetéssel valósult meg és a két világháború között is fennmaradt. Ezt a II. világháború után a teljes állami szerepvállalás kialakulása követte, olyan börtöngyárak jöttek létre, ahol a termelési rendszer az elítéltemunkára épült.

A fogvatartotti munkáltatás jelenlegi rendszerét állami vállalatok létrehozásával az 1950-es években alapozták meg, akkor jöttek létre a mai gazdasági társaságok jogelődjei (9 ipari, 3 mezőgazdasági), melyeket elsősorban a magas élők munkát és egyszerű segéd- és betanított munkát igénylő ágazatokban alakították ki.

A rendszerváltást követően a munkáltatás rendszerében és szerkezetében jelentős átalakítás nem következett be, továbbra is a költségvetési intézet ellátási és fenntartási munkák és a nagyipari-mezőgazdasági termelés jellemezte. A rendszerváltással együtt járó negatív gazdasági körülmények (pl. KGST¹ összeomlása) következtében öt vállalat csődbe jutott, tevékenységüket csak állami beavatkozással sikerült megmenteni. Az özszemosódó (intézeti – vállalati) tevékenységek és források elkülönítése miatt a tartósan állami tulajdonban maradó vállalkozói vagyon kezeléséről és hasznosításáról szóló 1992. évi LIII. törvény és végrehajtó Kormányrendelete szerint a börtönvállalatokat gazdasági társasággá kellett átalakítani és 1994. január 1-jei hatállyal 12 bv. gazdasági társaság került megalapításra.

Elsődleges feladatukat, a fogvatartottak munkáltatását egyre nagyobb létszámmal és egyre szélesedő tevékenységi körben, folyamatosan változó környezetben végezték az elmúlt huszonöt évben.

2008-ban a Bv. Szervezet tevékenységének felülvizsgálata során megállapításra került, hogy a foglalkoztatási rendszerben sürgető feladat a munkáltatást végző bv. gazdasági társaságoknál a tulajdonviszonyok és a működési formák szabályozása, a társaságok pénzügyi stabilizációjának megteremtése.

1 Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa

2010-ben a Büntetés-végrehajtási Szervezet, így a gazdasági társaságok is a Belügy-minisztérium szakmai irányítása és felügyelete alá kerültek.

Büntetés-végrehajtási Szervezet

Magyarországon a Büntetés-végrehajtási Szervezet a Belügyminisztérium alá tartozó állami, fegyveres rendvédelmi szerv, melynek középírányító szerve a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, amely alá 30 bv. intézet, 12 gazdasági társaság, illetve 4 intézmény – a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központja, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Büntetés-végrehajtási Tanszéke, a Büntetés-végrehajtás Központi Kórház, illetve az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet – tartozik. Az első két intézmény a személyi állomány képzésére szolgál, míg a két egészségügyi intézmény a fogvatartottak ellátását biztosítja. Profiljukat tekintve az intézetek alapvetően három csoportra oszthatók: végrehajtó intézetek, megyei intézetek, valamint az egészségügyi, oktatási intézmények.

A Büntetés-végrehajtási Szervezet a törvényben meghatározott szabadságelvonással járó büntetéseket, intézkedéseket, büntetőeljárás kényszerintézkedéseket, a szabálysértések miatt kiszabott pénzbírságok átváltoztatása folyamán megállapított elzárásokat, továbbá – a törvény által megállapított körben – az idegenrendészeti őrizetet is végrehajtja.

A Büntetés-végrehajtási Szervezet hozzájárult a haza közrendjéhez és közbiztonságához, illetve a határvédelmi feladatok ellátásához, helytállása és példamutatása, a kiemelkedő színvonalon megépített műszaki létesítmény elkészítése és átadása megerősítette a szervezet iránti bizalmat és megbecsülést.

A fogvatartotti foglalkoztatás sokszínűsége és sokrétűsége

A Büntetés-végrehajtási Szervezet jogszabályban előírt feladatai közé tartozik a bíróság által kiszabott szabadságvesztés-joghátrány végrehajtása mellett a fogvatartottak reintegrációja is. Ezt a feladatot különféle eszközrendszerre épülő foglalkoztatási formákon keresztül oldja meg a szervezet, felhasználva elemként az alapfokú iskolai oktatást, a szakirányú képzést, a munkáltatást, a terápiás foglalkoztatást, valamint a művelődési, a szabadidős, a sport, továbbá a személyiségfejlesztő és gyógyító, rehabilitációs programokat is. Összességében ezek a formák adják meg a keretet a büntetés-végrehajtás céljainak eléréséhez. Az eszközrendszer egyik markáns eleme a fogvatartotti munkáltatás.

A munkáltatás fogalma és formái

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény előírása szerint az elítéltnak munkavégzési kötelezettsége van. A munkáltatás fogalma a törvény értelmező rendelkezése

alapján „a reintegrációs tevékenység azon formája, amikor az elítéltek vagy a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy és a szabálysértési elzárásra kötelezett elkövető munkavégzése szervezeten, rendszeresen, haszon- vagy bevételszerzési céllal, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) által szabályozott munkaviszonytól eltérő, jogszabályban meghatározott feltételekkel és díjazás ellenében történik, az így létrejövő munkáltatási jogviszony alanyai munkáltatóként a bv. intézet, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaság vagy a bv. szerv szerződése és az elítéltek vagy a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy és a szabálysértési elzárásra kötelezett elkövető hozzájárulása alapján más gazdálkodó szervezet, valamint munkavégzőként az elítélt, a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy vagy a szabálysértési elzárásra kötelezett elkövető.”

Előbbiek szerint a munkáltató lehet bv. intézet, bv. gazdasági társaság vagy olyan más gazdálkodó szervezet, mely a bv. szervvel szerződésben áll, ez alapján megkülönböztetünk költségvetési, bv. gazdasági társaság általi és külső munkáltatást, illetve PPP konstrukcióban működő munkáltatást, ami állami szabályozású és tulajdonú, de magánfinanszírozással működtetett intézetet jelöl.

A fogvatartotti munkáltatás

Ha betekintést nyerhetünk a fogvatartotti munkáltatás világába, akkor körvonalazódik, hogy mennyire sokszínű és sokrétű. Sokszínű, mert számtalan munkáltatási lehetőséggel, fogvatartotti munkahellyel találkozhatunk a bástyafalon belül és kívül, illetve tevékenységeiket tekintve is jelentős ágazatbeli különbségek mutatkoznak. A fogvatartottak munkáltatása sokrétűségének céljai az alábbiakban foglalhatók össze:

- **Reintegráció elősegítése.** Az elítéltek nevelése, önbecsülésük és felelősségérzetük fenntartása, fejlesztése, a társadalmi hasznosság tudatának kialakítása a Büntetés-végrehajtási Szervezet feladata. Ennek eszközeként a reintegráció célja, hogy elősegítse az elítélteknek a szabadulása után a társadalomba történő beilleszkedését és azt, hogy tartózkodják újabb bűncselekmény elkövetésétől.
- **Lelki és fizikai egészség megőrzése.** A fogvatartottak testi és szellemi képességei fenntarthatók, fejleszthetők, melynek eszközeként a munkáltatás mellett megjelenik a képzés, oktatás rendszere. A büntetés-végrehajtás kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a fogvatartottak az országban hiányszakmaként megjelenő képzéseket sajátíthassák el, melyeknél gyakorlati képzőhelyként a gazdasági társaságok jelennek meg.
- **Jövedelemszerzési lehetőség.** A dolgozó fogvatartottak keresményükből támogatni tudják a családjukat, valamint a jogszabály által részükre engedélyezett összeget a büntetés-végrehajtás gazdasági társaságai által üzemeltetett kiegészítő boltokban elkölthetik. A fogvatartotti keresmény a kiegészítő boltok által a bevételi oldalon jelentkezik, mintegy „visszaáramlik” a rendszerbe úgy, hogy a zárt rendszer alkalmazásával csökkenti a tiltott tárgyak bejutásának lehetőségét is.
- **Belső biztonság fenntartása.** A Bv. Szervezet számára jelentős szempont, hogy a munkáltatás során a fogvatartottak energiája és figyelme le legyen kötve, amely a fogvatartás biztonságára és a rendkívüli események megelőzésére is pozitív hatással bír.
- **Tartási díjhoz való hozzájárulás.** A munkáltatás a reintegrációs tevékenység egyik formája, amely szervezetten, a munka törvénykönyvében szabályozott munkaviszonytól eltérő, jogszabályban meghatározott feltételekkel és díjazás ellenében történik. A tartási költségekhez való hozzájárulás összege nem lehet kevesebb, mint a havi alaplunkadíj 1 százaléka, amely összeg minden évben országos parancsnoki utasításban kerül megállapításra. A hozzájárulás tartalmazza a tartásra fordított napi összeget, a gyógyszer, illetve az egészségügyi ellátások, a szükségesi cikkek vásárlására fordított összeget, valamint a többletszolgáltatások díját is.
- **Központi ellátás biztosítása.** A teljes körű foglalkoztatási igény teljesítéséhez a Belügyminisztérium hatékony és korszerű eszközrendszerrel dolgozott ki, létrehozva a központi és a belső ellátás rendszerét, amely a társaságok számára egy folyamatosan jelenlévő, biztos piacot teremtett.

A fiatalok munkáltatása, annak lehetőségei

Napjainkban aktuális kérdés a fiatalok, mint speciális jogalkalmazást (büntetés kiszabást, végrehajtást, munkáltatást) igénylő elkövetői csoport megkülönböztetése.

A fiatalok szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának a felnőttektől megkülönböztetett körülményeit, reintegrációs, kezelési, gondozási feltételeit rögzítik a Büntetés-végrehajtási Törvény azon alaprendelkezései, amelyek előírják, hogy „a fiatalok szabadságvesztését külön büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani”, illetve, hogy „különös gondot kell fordítani a fiatalok reintegrációjára, oktatására, személyiségének fejlesztésére és testi fejlődésére”.

Nyilvánvalóan a munkával foglalkoztatás keretén belül a fiatalok elítélteknél figyelemmel kell lenni az életkori sajátosságokból fakadó általános munkajogi korlátokra.

Ha egy fiatalok fogvatartott munkába áll, akkor ezt mindenképpen meg kell előznie egy egészségügyi vizsgálatnak annak érdekében, hogy kiderüljön, egészségügyileg alkalmas-e az adott munka végzésére.

Két fontos eltérést kell kiemelni a munkavégzéssel kapcsolatban a felnőttekhez képest. Az első, hogy 18. életévét be nem töltött személy túlmunkára nem kötelezhető. A másik eltérés, hogy fiatalok éjszakai munkára nem sztható be.

A Bv. kódex a fiatalok munkáltatásának a felnőttektől eltérő szabályozására utal: „53. § A fiatalok munkáltatása a fiatalokra vonatkozó munkajogi szabályok figyelembevételével történik; külső munkában részt vehet.” A fiatalok elítéltek is a végzett munkáért munkadíjban részesülnek.

A teljes körű foglalkoztatás elérése a bv. szerveknél

Belügyminiszteri elvárás szerint a 2017. év végéig a fogvatartottak teljes körű foglalkoztatása megvalósult.

A foglalkoztatottak egy része a klasszikus intézet-fenntartási munkákban dolgozik, míg a másik része az intézetek által vállalkozási szerződés alapján létesített munkahelyeken munkáltatott. Az intézet-fenntartási munkáltatás keretében a fogvatartottakat próbálják a szakmájuknak megfelelő területen foglalkoztatni, ha csak annak végzésétől nem tiltotta el jogerősen a bíróság. Ezek a munkaterületek általában a házi műhelyek, amelyek az intézet karbantartását végzik, a fogvatartotti konyhák, a részleg és épülettakarítók, étel- és csomagostók, fodrász, udvaros, raktár- és gépjárműtelep segédmunkás. A költségvetési munkahelyeknek köszönhetően az intézeteknek csak nagyon kis százalékban kell külső vállalkozókat igénybe venni a fenntartása érdekében, ezzel is csökkentve a kormányzati kiadási oldalt. Cél az intézetek teljes önfenntartása, valamint a felmerülő igények belső termelésből történő ellátása.

A társaságok és a büntetés-végrehajtási intézetek szorosan együttműködve a foglalkoztatás bővítését új tevékenységek beindításával, további munkahelyek létrehozásával, külső gazdálkodó szervezetekkel történő szerződéseken alapuló munkáltatással, valamint a képzésbe bevont fogvatartotti létszám növelésével valósították meg. A teljes körű foglalkoztatás elérését és a belső, valamint központi ellátás minél nagyobb arányú kiszolgáltatását célzó intézkedések között szerepelt az új munkahelyteremtő, üzentermelést megvalósító beruházások mellett a munkáltatás biztonságát célzó, és az érintett bv. intézettel közös biztonságtechnikai fejlesztések végrehajtása is.

A büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok szerepe

A bv. gazdasági társaságok a fogvatartotti munkáltatást saját tevékenységben vagy ún. bér munkában végzik. Előbbi jelentése, hogy a társaság profiljába illeszkedő, jórészt öröklött tevékenységben saját maga állít elő produktumot, míg ezzel szemben a bér munka a külső munkáltatáshoz hasonlóan azt jelenti, hogy külső céggel kötött

szereződés alapján valósul meg a munkáltatás azzal a különbséggel, hogy a tevékenység végzése a bástyafalakon belül marad.

A bv. intézetek mellett a legnagyobb fogvatartotti munkáltatók a bv. gazdasági társaságok. Profiljuknak megfelelően rendelkeznek mindazon üzemekkel, telephelyekkel és a hozzá kapcsolódó infrastruktúrával, gépi berendezésekkel, melyek a saját tevékenységüknek megfelelően biztosítják együttesen a munkáltatás feltételeit, azonban azok sok esetben korszzerűtlenek, elavultak vagy alapvetően nem a konkrét tevékenység végzésére készültek.

A bv. kft.-k társasági formájukból adódóan elsősorban profitorientált vállalkozások, mely vállalkozási tevékenységet úgy kell folytatniuk, hogy a fogvatartotti munkáltatás és azon túl a teljes körű foglalkoztatás célja ne sérüljön. E kettősség a cégek vezetését és stratégiáját jelentősen megnehezíti, ugyanis a munkáltatási kötelezettségükből adódóan a fogvatartottakat munkáltatniuk kell, úgy, hogy bevételeik nem költségvetési forrásból, hanem értékesítésből származnak. Ez folyamatos kihívást jelent, ugyanis a külső piacon jelen lévő cégek innovációival és modern berendezéseikkel nehezen veszik fel a versenyt, hiszen ahhoz, hogy a megfelelő fogvatartotti létszám munkáltatását biztosítsák, a termelésben nagy élőmunka igényű folyamatokat kell alkalmazniuk a gépesítéssel szemben.

Annak érdekében, hogy ez a kettősség, ez az ellentmondás némiképpen kompenzálásra kerüljön, jogalkotói döntés született arról, hogy a Belügyminisztérium alá tartozó szervek a bv. által előállított termékeket kötelezően megvásárolják, ezzel egy speciális piacot teremtve a bv. gazdasági társaságoknak. Ez a piac adta meg a lehetőséget arra, hogy az egy lábon álló társaságok (egy fő profil) gazdaságilag megerősödjenek, és olyan fejlesztéseket hajtsanak végre, ami a mai időkben elengedhetetlen ahhoz, hogy minőségi terméket állítsunk elő. Ez a speciális piac az ún. belső és a központi ellátó rendszer.

A Büntetés-végrehajtási Szervezet egyik legfontosabb célja, hogy a szabaduláskor az elítélt egy olyan élethelyzettel találja szemben magát, hogy saját meggyőződéséből és lehetőleg külső segítség nélkül legyen képes a társadalomba visszailleszkedni, illetve jogkövető magatartást tanúsítani.

Ennek érdekében a lehetőségekhez képest igyekezni kell a szabadságvesztés végrehajtási körülményeit, az elítélt életmódját és a fogvatartás feltételeit közelíteni a civil életben található viszonyokhoz.

A reintegrációban a munkáltatás rendkívül fontos szerepet tölt be, a fő feladat az, hogy a fogvatartottak felismerjék a munka társadalmi szükségességét, azt elfogadják, valamint szakmai ismereteket sajátítsanak el, illetve munkatapasztalatokat szerezzenek, remélve azt, hogy az elítélt munkaerőpiaci kompetenciája fejlődik, elhelyezkedési esélyeik növekednek. Ezek összességében járulnak hozzá a szabadult elítélt visszaesési kockázatának csökkenéséhez.

A foglalkoztatáson, vagyis a rendelkezésükre álló idő hasznos és konstruktív eltöltésének megszervezésén túl olyan oktatási keretek kialakítása vált célszerűvé, amelyek az elmaradt készségek és képességek fejlesztését, azaz az úgynevezett készségtárgyaknak az oktatásba való bevitelét is lehetővé teszik.

A fogvatartottak a gazdasági társaságok által biztosított munkahelyeken és munkakörökben is sikerebben foglalkoztathatók, ha szakmát szereznek, és nagyobb hatékonysággal tudják végezni a feladatukat.

A fogvatartottak sikeres reintegrációjához tehát a foglalkoztatáson, azaz a munkáltatáson, az oktatás-képzésen, illetve nem elhanyagolható módon az egyéb programokon, szakkörökön keresztül vezet az út.

Azon fogvatartottak részére, akiknek képességeik korlátozottak, terápiás foglalkoztatás keretében biztosítunk munkalehetőséget. Ezen tevékenységhez tartozik pl. a dosszié hajtogatás, válogatási tevékenység, boríték készítés.

Minden foglalkoztatást szakképzett munkáltatás felügyelő kollégák kontrollálnak, ezáltal garantálva a minőség, tervezhetőség, nyomonkövethetőség, sokszínűség, munkabiztonság elvárásait. Az elmúlt időszakban az építőipari feladatok ellátásában egyre nagyobb szerepet vállal a fogvatartotti munkabevetés. A 2019 februárjában Belügyminiszter úr által átadott Kiskunhalasi Intézetünk kivitelezésén 253 fő fogvatartott, 122 napot, 77 301 munkaórát dolgozott. Ezen túlmenően a jelenleg folyamatban lévő beruházásaink, felújításaink kivitelezése során is történik fogvatartotti munkavégzés.

A tulajdonosi jogkör gyakorlásával felruházott Büntetés-végrehajtási Szervezet az állami tulajdonú, holding szervezeti keretben működő mezőgazdasági és ipari tevékenységet folytató gazdasági társaságokon keresztül biztosítja a társ rendvédelmi szervek, valamint a kedvezményezettek ellátását.

A társaságok mindegyike egy-egy intézet mellé települt a fogvatartottak biztonságos foglalkoztatása érdekében.

A foglalkoztatás során kiemelt szempont a biztonság, a rendkívüli események elkerülése. A gazdasági társaságok részére, a fogvatartotti munkáltatás elősegítésének céljából 550 db távfelügyeleti eszköz került beszerzésre, ezzel is elősegítve a munkáltatás hatékonyságát, és ezzel együtt a reintegrációs folyamatot. Ezáltal lehetőség nyílt magasabb biztonsági besorolás alá eső fogvatartottak szélesebb körű foglalkoztatására is.

A Büntetés-végrehajtási Szervezet gazdasági társaságainak kihívása, új utak

Az elmúlt pár évben a központi ellátásnak köszönhetően is fokozatosan nőtt a büntetés-végrehajtás gazdasági társaságainak szerepvállalása, amely az eddigi munkáinkkal elért eredményeknek is köszönhető. Felelősséggel és elkötelezettséggel, folyamatosan vizsgáljuk az újonnan megjelenő területek igényeit és a fogvatartotti munkahelyek bővítésének lehetőségét azért, hogy teljeskörűen megfeleljünk az elvárásoknak.

A 11 gazdasági társaság sokszínűségének bemutatása

Adorján-Tex Kft. | Az Adorján-Tex Kft. székhelye Kalocsán van, ezen kívül még négy fióktelepen végzi tevékenységét. A társaság fő tevékenysége a fegyveres és rendvédelmi szervek egyenruházattal történő ellátása, munkaruha gyártása, ágynemű, lakástextília, síktextília előállítás, valamint egészségügyi textíliák gyártása. A társaság Magyarországon egyedülállóként „Tisztatéri varrodát” működtet, ahol egyszer használatos steril orvostechnikai eszközöket (operációs kabát, műtői szettek) állítanak elő fogvatartotti munkaerő bevonásával. Továbbá kereskedelmi tevékenység keretében végzi a társaság hat fogvatartotti kiegészítő bolt üzemeltetését.

A társaság a 2019. évben új fiókteleppel bővült Kiskunhalason, ahol konfekcióipari tevékenység keretében ruházat és síktextília előállítását valósul meg.

Állampusztai Kft. | Az Állampusztai Kft. egyik a négy mezőgazdasági tevékenységet folytató bv. gazdasági társaság közül, mely egyben a legnagyobb földterülettel is rendelkezik. 10 000 ha földterületet művel, melyből a legnagyobb rész szántó, illetve legelő és erdő. A kft. elsősorban szántóföldi növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkozik, valamint 200 ha szántón pedig biogazdálkodást is folytat. Az állattenyésztési

főágazat brojlercsirke hizlalásból, egy nóniusz ló törzstenyészetből, szőke mangalica és magyar merinó juh törzstenyészetből áll. Az alaptevékenységen túl a belső ellátásban jelentkező igények kielégítésére csirke vágóhidat és száraztészta gyártó üzemet is működtet, ahonnan saját járműveikkel szállítják a csirkehúst és a tésztát az ország szinte valamennyi börtön konyhájára.

2018-tól a büntetés-végrehajtás dolgozóinak tartalmaz pihenést és szórakozást tud biztosítani a társaság üzemeltetésében lévő Kerekér Szíve Pihenőpark.

Annamajori Kft. | Az Annamajori Kft. kicsivel több, mint 1 000 ha szántóterülettel rendelkezik, ahol elsősorban hagyományos növénykultúrák, búza, kukorica, repce termesztése történik. A tehenészetükben napi 7 000 liter kiváló minőségű tejet fejnek. A meglévő ipari csarnokuk átalakításával 2012-ben került átadásra a kor minden igényének megfelelően kialakított pékség, valamint sütőüzem és fagyasztó került kialakításra. Így lehetőség nyílt a fagyasztott termékek gyártására, tárolására és értékesítésére is. Ugyanitt automata tésztafeldolgozó-gépsor került beüzemelésre, amely akár 4 000 darab péktermék előállítására is alkalmas óránként. A társaság szegedi fióktelepén 2014-ben beüzemelésre került egy kisebb kapacitású pékség, amely a Szegedi Fegyház és Börtön igényeit elégíti ki.

A kft. vezetése nagy hangsúlyt fektet a képzésre, így biztosítható a munkahelyekre a kellő szaktudással rendelkező fogvatartotti állomány.

BUFA Kft. | A BUFA Kft. széles körű ipari termelő és kereskedelmi tevékenységet folytat. A társaság célkitűzése ügyfelei magas színvonalú kiszolgálása. Ennek érdekében a termékkínálatot folyamatosan bővíti, 2019-ben rendvédelmi bútorkatalógust jelentettek meg. A gazdasági társaság nyílászáró üzemében fa és műanyag nyílászárók gyártását végzi.

Jelenleg a faipari üzemeiben laminált irodai bútorgyártás, irodai forgószékek szerelése és gyártása, íróasztalok, iratkonténerek, iratszekrények, heverők és egyedi méretű bútorok gyártása folyik. Az előzőeken túl bérmunka keretében reklámtáblák gyártása és szerelése történik, valamint anatómiai szemléltető eszközöket és készítenek. A társaság

a minőségre nagy hangsúlyt fektet, a vevői elégedettség növelése érdekében folyamatos fejlesztéseket hajt végre. Kiemelt figyelmet fordítanak a fogvatartottak képzésére is.

Duna-Mix Kft. | A Duna-Mix Kft. széles körű ipari termelő, szolgáltató és kereskedelmi tevékenységet folytat, összesen több mint 400 fogvatartott munkáltatásával. Fő tevékenységi köre a nyomda-, konfekció-, lakatos- és asztalosipari termékek gyártása saját termelőegységekben, ezen kívül bér munkavégzés saját üzemi területeiken, illetve külső munkahelyeken.

Varroda és gépi hímző üzemük a hazai egyenruhás szerven egyenruha-éktímenyeit gyártja, így rendfokozat-jelzéseket és tépőzáras karjelvényeket, név- és számfeliratokat is készítenek. Gépparkjuk modern, számítógép-vezérelt eszközökből áll.

Lakatos és asztalos üzemük a börtönök zárkabútorokkal, valamint acél biztonsági zárkaajtókkal való ellátásáról gondoskodik. A társaság a gyártási technológiáját, gépparkját és infrastruktúráját az elmúlt évek során az ügyfelek igényének megfelelően, dinamikus és jelentősen fejlesztette.

DUNAPAPÍR®

Duna Papír Kft. | A Duna Papír Kft. a termelés technológiáját folyamatosan javítja annak érdekében, hogy a társaság neve egyenlő legyen a megbízhatósággal, stabilitással és a magas minőséggel. Termelési alaptervékenysége higiéniai papírtermékek gyártása és forgalmazása, valamint az állami szervenek történő irodai, irattári papírhulladék megsemmisítése.

Mindkét tevékenység jelentős mértékű fogvatartotti foglalkoztatással jár. Országos lefedettségű szállítási kapacitással rendelkeznek, partnereik száma meghaladja az ötszázat. Bér munka tevékenységeik közül kiemelkedő volumenű az elektronikai hulladékok bontása. A higiéniai papírtermékek a legmodernebb technológiával működő gyártósorokon, fogvatartottak bevonásával készülnek. Az általuk gyártott termékek a kereskedelmi láncok kínálatában is megtalálhatók.

Az iratmegsemmisítési tevékenységük során az ország teljes területéről begyűjtik és telephelyükre szállítják a leselejtezett irodai, irattári papírdokumentumokat.

Ipoly Cipőgyár Kft. | Az Ipoly Cipőgyár Kft. a magyar cipőipar meghatározó szereplője, a munkavédelmi lábbeligyártás területén piacvezető Magyarországon. Dolgozói létszáma közel 500 fő, mellyel az Észak-magyarországi térség jelentős munkáltatói közé tartozik. A társaság több mint 70 féle terméke közül kiemelkedik a hazai rendvédelmi szerveknél rendszerbe állított szolgálati bakancs és szolgálati félcipő. Technológiai fejlesztéseik eredményeként képesek a nemzetközi előírásoknak megfelelő, modern munkavédelmi termékek előállítására.

Alapcéljai mellett stabilizálni kívánják a magyar cipőiparban elfoglalt helyüket, és kölcsönösen előnyös együttműködésre törekcsenek üzleti partnereikkel.

Nagyfa-Alföld Kft. | A Nagyfa-Alföld Kft. éves szinten átlagosan 520 elítelt munkáját szervezi és irányítja. A szegedi gyártelepen klasszikus bér munkáltatási tevékenység folyik, míg Nagyfa mezőgazdasági, állattenyésztési, valamint egyéb bér munkáltatási tevékenységet végez.

A szegedi telephely ipari park jelleggel üzemel, ahol a jellemző tevékenységek például: egyszerű varrás, csomagolás, összeszerelés.

A kft. a belső ellátásba gyárt például bútort, betegápoló ágyat, iskolai sporteszközöket, valamint ablakrácsokat, kilátás gátlókat. A büntetés-végrehajtásban úttörőként 2016-ban 2 éves iskolarendszerű, esti tagozatos szakképzést indított. Mindez azért kiemelkedő jelentőségű, mert a büntetés-végrehajtásban először fordul elő, hogy a fogvatartottak nyugdíjra jogosító szolgálati időt szereznek a szakképzési idő alatt.

NOSTRA Kft. | A NOSTRA Kft. meghatározó, saját tevékenysége különböző faipari termékek gyártása. 2011 óta olasz exportra gyártanak úgynevezett fa kalodákat, havi átlag 5-6 kamionnal.

Mintegy 12 éve meghatározó bér munka a társaságnál a háztartási papíripari termékek gyártása, melynek során közel 100 fogvatartottat foglalkoztatnak. Kiegészítő tevékenységként egy külső cégnek papírhulladék válogatási és tömörítési, továbbá iratgyűjtő hajtogatási terápiai jellegű bér munkát végeznek.

Kiemelkedő jelentőségű a Bv. Holding Kft. bér munkájaként végzett pengeéles drót gyártás, mely elsősorban a déli határzár felépítését, karbantartását szolgálja. Terveik

között szerepel az úgynevezett fabeton gyártás és előállítás, amellyel a Belügyminisztérium esélyegyenlőségi felzárkóztató programjaiban rész tudnak venni.

Pálhalmi Agrospeciál Kft. | A Pálhalmi Agrospeciál Kft. a foglalkoztatás biztosítását tartja elsődleges feladatának úgy, hogy közben környezettudatosan, fenntartható módon gazdálkodik. A társaság meghatározóan mezőgazdasági jellegű, de mosodai szolgáltatásban, bér munkában is vállalatcsoporton belül számos munkahelyen foglalkoztat.

A belső ellátásban jelentős szerepet vállal a társaság sertéshússal, zsírral és tepertővel. Sertéshús termékeik megkapták a Kiváló Minőségű Sertéshús minősítést. Tejelő tehenészetük Fejér megyében első helyen áll, és országosan is az élvonalban teljesít.

Állattenyésztésük kimagasló tenyésztési és termelési eredményeket ért el, országos listákon, kiállításokon jó helyezések, nagydíjak bizonyítják a szakmai sikereket. Növénytermesztésük korszerű gazdálkodási technológiával az országos átlag fölött teljesít minden növényi kultúrában.

Sopronkőhidai Kft. | A Sopronkőhidai Kft. számos tevékenységi területen működve több mint 350 fő fogvatartott folyamatos munkáltatását végzi. Ruhaipari üzemük gyártja az országban egyedülként a fogvatartottak formaruháit, valamint kisebb volumenben munkaruhákat készít.

Vasipari üzemük a büntetés-végrehajtási intézetek számára zárkafelszerelési tárgyakat, vaságycákat, szekrényeket, ágylétrákat készít, külső partnereik számára alkatrészgyártást, javítási és fémmegmunkálási feladatokat végeznek.

Bútorüzemükben elsősorban iskolabútorok, tanulói és tanári székek, asztalok összeszerelését, csomagolását végzik.

A kft. két mosodát üzemeltet Szombathelyen és Sopronkőhidán, ahol havonta körülbelül 20 tonna szennyes textilálya tisztítását végzik.

A Bv. Holding Kft. | A Bv. Holding Korlátolt Felelősségű Társaságot 2015. január 1-jével a Magyar Állam nevében, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. határozata alapján,

a belügyminiszter jóváhagyásával a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága alapította, egyszemélyes társaságként.

Tekintettel arra, hogy a fogvatartottak minél hatékonyabb foglalkoztatása és a részben önfenntartó büntetés-végrehajtás megteremtése egyre erősödő elvárás, a büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok szerepe tovább nőtt az elmúlt években. A Bv. Holding vállalatcsoport, illetve a Bv. Holding Kft. abból a célból jött létre, hogy e feladat hatékony végrehajtását támogassa.

Termelő tevékenységet nem folytat, de nagyon sokrétű feladatokat lát el. Elsődleges tevékenysége a vagyonkezelés, de többek között részt vesz a ruházati ellátás koordinációjában is.

A Bv. Holding Kft. egyik legfontosabb feladata a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjainak egyenruházattal történő ellátása, melynek érdekében a cég székhelyén megnyitotta a modern, minden igényt kielégítő egyenruházati boltját, jelenleg pedig folyik a webáruházuk fejlesztése. A gazdasági társaságok egyenruházati gyártásaihoz a 2019. évben az alapanyagot minden terméket lefedve a Bv. Holding Kft. biztosítja, valamint együttműködik a társszervekkel a műszaki leírások kidolgozásában, kontrollálja az egyenruházati termékek mintagyártását, valamint az egyenruházati fejlesztéseket.

A társaság építette a magyar-szerb határon lévő 160 km-es manőverutat a hozzá tartozó kerítéssel, amelyhez 6 db híd és 15 db bekötőút is megépítésre került. Ehhez a feladathoz kettő javítócsoporthoz került felállításra Bácsalmáson és Röszkén. A két településen telephelyek kerültek kialakításra, amelynek köszönhetően a társaság az egyik legfőbb foglalkoztatóvá lépett elő foglalkoztatottjai által.

A manőver út egész éves karbantartását, hó eltakarítást és síkosság mentesítését, zöld terület karbantartását a társaság a mai napig végzi. Továbbá a feladatai között

szerepel a határműszaki létesítmények létrehozása, fenntartása, a férőhelybővítési programban való szerepvállalás, a zártláncú fogvatartotti csomagküldés kialakítása, annak működtetésében való részvétel.

A Bv. Holding vállalatcsoport tagjainak termékpalettája rendkívül sokrétű, ezek között kiemelendők a következő termékek és szolgáltatások: nyomdaipari termékek és irodaszerek, iratmegsemmisítés, háztartási higiéniai papírtermékek és tisztítószer, textíliák, ruházati termékek (munka-, védő- és egyenruházati termékcsaládok), kórházi textíliák, lábbelik, bőrtermékek, irodabútorok, mezőgazdasági termékek, gabona és ipari növények, tejtermelés, feldolgozott húspari termékek és egyéb élelmiszerek, faipari termékek és mosodai szolgáltatás.

A bv. gazdasági társaságai által előállított és forgalmazott termékek versenyképesek más gazdasági társaságok termékeivel. A vállalatcsoport tagjai a minőség és a vevői elégedettség folyamatos biztosítása érdekében használják az alkalmazott minőség-biztosítási előírásokat. Kiemelt, stratégiai jelentőségű feladata az is, hogy a társaságok a foglalkoztatott fogvatartottak létszámát tovább bővítsék, ezért a jövőbe tekint, új lehetőségek és partnerek után kutatva. A Holding honlapján megtalálható minden fontos információ a vállalatcsoport működésével kapcsolatban, illetve közvetlenül elérhetőek a vállalatcsoport tagjainak saját honlapjai is, ahol részletesebb információt kaphatunk.

Záró gondolatok

A kezdeti időszakban tapasztalható volt a kételkedés a rendszerrel kapcsolatban. A fogvatartotti munkáltatás miatt a termékek és szolgáltatások minőségét fenntartással fogadták a megrendelők. Mára már több, most is jelenlévő partnerünk igazolhatja, hogy egy működőképes és társadalmilag fontos szerepvállalás keretében, sikeresen alkalmazható a fogvatartotti foglalkoztatás.

Az előzőekben olvasott áttekintés horizontális áttekintést ad az elmúlt negyed évszázadra a foglalkoztatás, azon belül is jelentősebben a munkáltatás vonatkozásában a Büntetés-végrehajtási Szervezet gazdasági társaságai kapcsán. A jelenlegi helyzet szerint sikerült megoldani a fogvatartotti munkáltatás során előállított termékek piacának rendelkezésre állását, megvalósult a kezdetektől szorgalmazott önellátás, még ha nem is minden területen, és folyamatos vizsgálat tárgyát képezi a szervezet munkáltatáson keresztül megvalósuló önfenntartási lehetőségeinek kérdése. A negyedévszázados évforduló lehetőséget ad arra, hogy visszatekintsünk az elmúlt 25 évre, melynek számvetése során megállapítottuk, hogy a kitűzött cél helyes, a jogszabályi környezet megalkotása pozitív hatással van a rendszer létrehozására, ennek folyamánként a közfeladatok ellátása pedig eredményesen került végrehajtásra.

A Bv. Holding Kft. a büntetés-végrehajtási gazdasági társaságok uralkodó tagjaként segíti a bv. kft.-k munkáját, illetve a jövőképhez és a jövőbeni elvárásokhoz igazodva támogatja és fejleszti az egyes működési területeket, mely a következő évek sikerének egyik kulcsa lehet.

A Büntetés-végrehajtási Szervezet tovább folytatja a megkezdett utat, megújulva, a kor elvárásainak megfelelő, innovatív eszközök és versenyképes elképzelések megvalósításával.

Nyitottak vagyunk minden, a partnerséget tovább fejlesztő javaslat iránt, elköteleztük a fogvatartotti munkáltatás teljeskörű fenntartásában, és ebben nagy szerepet tölt be a partnereink támogatása, együttműködése.

A fentiek olvasatában bízunk abban, hogy az elkövetkező huszonöt év is – majd az akkori visszatekintésben – hasonló sikertörténet lesz.

Felhasznált irodalom

A Büntetés-végrehajtási Szervezet Évkönyve 2017 (2017), Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága

Befogadási eljárás. Online: <https://bv.gov.hu/hu/befogadasi-eljaras>, letöltve 2019.09.08.

Bv. Holding Kft. Online: <https://bv.gov.hu/hu/bv-holding-kft>, letöltve 2019.09.11.

Deák Ferenc István (2014): Régóta foglalkoztat- 20 évesek a büntetés-végrehajtás gazdasági társaságai, BvOP Budapest

Fiatalkorúak reszocializációs nevelése a szabadságvesztés büntetés alatt (2008), Dr. Kapa-Czenczer Orsolya, doktori értekezés

Központi Ellátó Szerv. Online: <https://bv.gov.hu/hu/kozponti-ellatas>, letöltve 2019.09.19

A tanulmányban fellelhetők a Büntetés-végrehajtási Szervezet korábban keletkezett belső szakmai anyagainak egyes részletei.

